

Tugiteenused ja nende rakendamise kord Laupa Põhikoolis

§ 1. Üldpõhimõtted ja mõisted

- (1) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel olemasolul ja lapsevanema nõusolekul selle rakendamiseks, lähtub kool õppetöö korraldamisel väljatoodud soovitudest, võttes arvesse kooli ressursse.
- (2) Kui ilmneb õpilase andekus, tagatakse talle koolis individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate või teiste spetsialistide poolt haridusprogrammide või haridusasutuste kaudu.
- (3) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse tema ja vanemaga (või seadusliku esindajaga) koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguveestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides.
- (4) Õpilasele, kellel tekib mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, annab kool üldist tuge, mis kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialistide teenuse kättesaadavust ning vajaduse korral õpiabitundide korraldamist individuaalselt või rühmas.
- (5) Kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi, siis võib rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge või erituge. Sellisel juhul on tegemist haridusliku erivajadusega õpilasega.
- (6) Tugimeetmete rakendamise eesmärk on võimalikult varajane toe vajaduse märkamine ja püüd ennetada õpi-, käitumis- ja suhtlemisprobleeme.
- (7) Tugimeetmeid rakendatakse õpilastele, kes:
 - 1) on jäänud klassikursust kordama;
 - 2) on üle viidud järgmisesse klassi mitterahuldava(te) hindegaga (hinnetega);
 - 3) on lõpetanud õppeperioodi mitterahuldava hindegaga;
 - 4) on jäänud mingil põhjusel õppeperioodi lõpus hindamata;
 - 5) ei täida koolikohustust;
 - 6) ei suuda täita olemasolevat õppekava;
 - 7) on pikemaajaliselt koolist eemal viibinud, sh tervise tõttu;
 - 8) on käitumisraskustega;
 - 9) on andekas;
 - 10) ei valda piisavalt kooli õppekeelt.
- (8) Toe vajadusega õpilaste õppe korraldamisel kasutab kool kolme tasandit:
 - 1) õpilase hariduslike erivajaduste märkamine ja esialgne toetamine klassi tasandil;
 - 2) õpilase arengu toetamine kooli tasandil;
 - 3) õpilase arengu toetamine võrgustikutöös.
- (9) Käesolevas korras reguleerimata juhtumite lahendamisel lähtutakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, põhikooli riiklikus õppekavas ja määrustes sätestatust.

(9) Üldmõisted

1. **Toe vajadusega õpilane** on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toovad kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas, milleks on õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid, taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.
2. **Individuaalne õppekava** on toe vajadusega õpilaste jaoks koostatud õppekava, milles kirjeldatakse õpilasele vajalikke tingimusi võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. Selle koostamisel kaasatakse vanem või seaduslik esindaja, vajadusel aineõpetajad, tugispetsialistid.
3. **Individuaalne käitumise tugikava** on toe vajadusega õpilase jaoks koostatud kirjalik kokkulepe, mis loob õpilasele tingimused käitumuslike probleemide ületamiseks ja arendab sotsiaalseid oskusi.
4. **Tugiteenus** on õpiabiõpetaja, logopeedi, eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi ja teiste spetsialistide poolt osutatud teenus.
5. **Tugimeede** on tarvitusele võetav abinõu, mida rakendatakse eesmärgiga toetada õpilasi õpitulemuste omandamisel, käituma kooli kodukorra kohaselt ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.

§ 2. Erinevad rollid toe vajadusega õpilase arengu toetamise korraldamises

(1) Õpetaja:

- 1) on õpilase probleemide esmane märkaja;
- 2) kasutab tundides toe vajadusega õpilase (edaspidi *HEV õpilase*) abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine; väljaspool tundi lisanduvad vajaduspõhised konsultatsioonitunnid;
- 3) konsulteerib raskuste püsimisel hariduslike erivajadusega õpilase õppe koordineerijaga (edaspidi *HEV-koordineerija*).

(2) Klassijuhataja:

- 1) suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast, abistab õpilasi probleemide lahendamisel, jälgib koolikohustuse täitmist;
- 2) viib kord aastas läbi arenguveestluse
- 3) konsulteerib raskuste püsimisel HEV-koordineerijaga

(3) Tugispetsialistid koolis

1) Sotsiaalpedagoogi ülesanded:

1. õppija sotsiaalsete oskuste hindamine;
2. õppija eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine;
3. õppija suhtlemis- ja enesekohaste oskuste ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ja toetamine;
4. õppeasutuses esilekerkivate sotsiaalsete ja õpilase õppimiskohustuse täitmist takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine ja läbiviimine;
5. hindamise kokkuvõtete, muude tähelepanekute ning soovitude kandmine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida täidetakse regulaarselt.

2) Logopeedi ülesanded:

1. õppija kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni hindamine;
2. kommunikatsiooni- ja neelamishäiretega õppija väljaselgitamine
 - a. nende suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine;
 - b. neile sobiva suhtluskeskkonna soovitamine;
 - c. vajadusel alternatiivse suhtlusvahendi vajaduse hindamine;
 - d. sobiva vahendi soovitamine ja kasutama õpetamine;
3. õpetajate ja vanemate toetamine õppija kommunikatsioonivõime ja neelamisfunktsiooni arendamisel, taastamisel ning kompenseerimisel;
4. hindamise kokkuvõtete, muude tähelepanekute ning soovitude kandmine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida täidetakse regulaarselt.

3) Eripedagoogi ülesanded:

1. õppija arengu- ja õpioskuste taseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite ning arengu- ja õpivajaduste väljaselgitamine;
2. vanemate toetamine ning õpetajate juhendamine ja nõustamine õppija õppe planeerimisel ja läbiviimisel;
3. õpiabirühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine õppeasutuses;
4. hindamise kokkuvõtete, muude tähelepanekute ning soovitude kandmine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida täidetakse regulaarselt.

4) Koolipsühholoogi ülesanded:

1. õppija psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine;
2. õppija ja vanema nõustamine õppija isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel;
3. õppija toetamine ning vanema ja õppeasutuse töötajate nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel;
4. hindamise kokkuvõtete, muude tähelepanekute ning soovitude kandmine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida täidetakse regulaarselt.

(4) Abiõpetaja ülesanded:

- 1) õpetaja abistamine õppetöö läbiviimisel erivajadustega õpilasega, sh õppematerjalide kohandamise ja jõukohastamisel osalemine;
- 2) tuge vajava õpilase abistamine ja suunamine õppeülesannete sooritamisel;
- 3) aitab luua õpilaste arengut toetavat õpikeskkonda, sh toetab koostöötahte ja –oskuste ning positiivsete suhete kujunemist õpilaste vahel.;
- 4) tagasiside andmine kogu klassi ja rühma, sh tuge vajavate õpilaste õppeprotsessis tekkinud raskustest ja muudest probleemidest, õpilaste omavahelistest suhetest, aga ka saavutuste, õpilaste arengu ja edusammude kohta.
- 5) kokkuvõtete, muude tähelepanekute ning soovitude kandmine õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile, mida täidetakse regulaarselt.

(5) Tugiisiku ülesanded:

- 1) sotsiaalsete suhete ning kontaktide loomisele ja arendamisele kaasa aitamine;
- 2) õpilase tööoskuste arendamisele ja tööharjumuse kujundamise toetamine;
- 3) õpilase juhendamine ja abistamine õppeprotsessis (ainetund, kooliüritus, õppekäik) osalemisel;
- 4) õpilase toetamine keskendumisel ja õppetööle pühendumisel;
- 5) võimalikult iseseisva toimetuleku tingimuste loomise toetamine.

(6) **Kooliõde** nõustab õpetajaid ja tugisüsteemi liikmeid õpilaste terviseprobleemide küsimustes ning tema ülesanded on järgmised:

- 1) regulaarne õpilase tervise ja arengu jälgimine, haiguste ennetamine ja haiguseelsete seisundite varajane avastamine;
- 2) õpilaste immuniseerimine vastavalt kehtivale riiklikule immuniseerimiskavale;
- 3) kroonilise haigusega õpilase abistamine;
- 4) tervist väärtustava eluviisi kujundamine;
- 5) nakkushaiguste puhangu kahtlusel või puhangu korral nõuetekohaste meetmete rakendamine;
- 6) vigastuste ja õnnetusjuhtumite esmaabi ja ennetamine.

(7) **HEV-koordineerija (HEVKO) ülesanneteks on:**

- 1) toe vajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ning õpetajate vahel, kaasates lapsevanema.
- 2) õpetaja toetamine töös toe vajadusega õpilasega, koostöös spetsialistidega sobiva tugimeetme ja/või tugiteenuse määramine ja selle tõhususe jälgimine ja hindamine;
- 3) õpilase individuaalsuse kaardi täitmise koordineerimine ja juhendamine;
- 4) tulenevalt vajadusest lapsevanema teavitamine ja nõustamine, ettepanekute tegemine juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks;
- 5) tugisüsteemi koostöö koordineerimine koolis ning vastavate asutustega väljaspool kooli.

§ 3. Toe vajadusega õpilastele rakendatavad tugimeetmed

(1) Direktori otsusel rakendatakse järgmisi tugimeetmed:

- 1) individuaalse õppekava rakendamine;
- 2) õpilase vastuvõtmine pikapäevarühma;
- 3) soovitus õpilase vastuvõtmiseks kooli juures tegutsevasse huvi- või aineringi;
- 4) õpilase vastuvõtmine õpiabirühma eripedagoogilise või logopeedilise abi osutamiseks;
- 5) tugispetsialisti teenuse osutamine väljaspool kooli.

(2) Tugimeetmed koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul on:

- 1) õpilase üleviimine põhiharidust omandavate õpilaste eriklassi;
- 2) osalise ajaga õpe individuaalselt või väiksemas rühmas;
- 3) õppe korraldamine põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi;
- 4) põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamine või vähendamine/suurendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine;
- 5) terviseseisundist tuleneva koduõppe rakendamine

(3) Vajaduse korral saavad õpilased osa järgmistest tugimeetmetest:

- 1) vanema soovil koduõppe rakendamine;
- 2) andekate õpilaste toetamine;
- 3) konsultatsioonid väljaspool õppetunde;
- 4) meditsiiniline abi.

(4) Koostöö väljaspool kooli toimub järgmiste komisjonide ja koostööpartneritega:

- 1) kohaliku omavalitsuse lastekaitsespetsialist;
- 2) kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja;
- 3) (noorsoo)politsei;
- 4) psühholoogid, psühhiaatrid;
- 5) õppenõustamiskeskused (Rajaleidja), tugikeskused, rehabilitatsioonikeskused,
- 6) huvialakoolid ja noortekeskused;
- 7) MTÜ – d ja erinevad projektid.

§ 4. Õpilase hariduslike erivajaduste märkamine ja esialgne toetamine klassi tasandil (üldine tugi)

- (1) Õpilase toetamise klassi tasandil korraldavad aineõpetaja, klassijuhataja, vajadusel õpilasega varem tegelenud spetsialistid.
- (2) Tööd koordineerib koostöös aineõpetajatega ja fikseerib klassijuhataja
 - 1) õpiraskuste tekkimise põhjuste väljaselgitamine;
 - 2) HEV-koordineerija teavitamine individuaalse arengukaardi (IAJK) avamise vajalikkusest;
 - 3) vestlus õpilasega ja vajadusel vanemaga;
 - 4) vajalike tugimeetmete määratlemine ja rakendamine (õpiabi, aineõpetaja konsultatsioon);
 - 5) õppetöö individualiseerimine: aineõpetaja poolt õpilase täiendav tööjuhise/juhendi selgitamine, ülesannete mahu vähendamine, ülesannete raskusastme reguleerimine, lisaaja võimaldamine, täiendav juhendamine töö täitmise käigus;
 - 6) meetmete mõjususe hindamine fikseeritakse IAJK-l õppeaasta lõpus, vajadusel muul kokkulepitud ajal.

§ 5. Õpilase arengu toetamine kooli tasandil (üldine tugi)

- (1) Õpilase arengu toetamise kooli tasandil korraldavad aineõpetaja, klassijuhataja, HEV-koordineerija, tugispetsialistid.
- (2) Tööd koordineerib ja fikseerib HEV-koordineerija:
 - 1) toimub rakendatud tugimeetmete analüüs ja mitterahuldavate tulemuste jätkumise põhjuste väljaselgitamine ehk pedagoogilis-psühholoogiline hindamine aineõpetajate ja tugispetsialistide koostöös, mille tulemused kantakse IAJK-le;
 - 2) vestlus õpilasega ja vanemaga;
 - 3) HEV-koordineerija avab toe vajadusega õpilase individuaalsuse arengu jälgimise kaardi;
 - 4) vajalike tugimeetmete määratlemine ja rakendamine koostöös aineõpetajate ning tugispetsialistidega (õpiabi, IÕK koostamine, kooli tugispetsialisti tugi - eripedagoog, sotsiaalpedagoog) ;
 - 5) õpilane arvatakse toe vajadusega õpilaste hulka (osutatakse üldist tuge);
 - 6) meetmete mõjususe hindamine: tugiteenuse rakendamise tulemuslikkuse kohta märgivad kõik hariduslike erivajadustega õpilasega tegelenud õpetajad ja spetsialistid kord poolaastas õpilase individuaalse arengu kaarti õpilase ainealase toimetuleku kirjelduse ja esitavad omapoolsed soovitusel;
 - 7) lähtuvalt eelnevast kavandatakse edasised tegevused:
 1. tugiteenuste lõpetamine;
 2. tugiteenuste jätkamine samal või tõhustatud viisil;
 3. täiendavate uuringute teostamine;
 4. tugiteenuste vahetamine või muu teenuse lisamine;
 5. ettepanek koolivälise nõustamismeeskonna vastuvõtule suunamiseks vm.

§ 6. Õpilase arengu toetamine võrgustikutöös (tõhustatud tugi ja eritugi)

- (1) Õpilase arengu toetamine võrgustikutöös toimub aineõpetaja, klassijuhataja, HEV-koordineerija, kooliväliste tugisüsteemide esindajate koostöös.
- (2) Soovitusel tõhustatud või eritoe rakendamiseks teeb kooliväline nõustamismeeskond (Rajaleidja).
- (3) Otsusega tutvumiseks ja selle rakendamiseks küsitakse lapsevanema nõusolekut taasesitamist võimaldaval kujul.

- (4) Õpilane arvatakse HEV õpilaste hulka ja kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi EHIS)
- (5) Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika- ja käitumishäire või muu tervises seisundi või puude tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:
- 1) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset õppekava ühes, mitmes või kõikides ainetes;
 - 2) pidevat tugispetsialistide teenust ja osajaga õpet individuaalselt või rühmas;
 - 3) pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
 - 4) õpet eriklassis.
- (6) Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab:
- 1) puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat ja -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialisti teenust;
 - 2) osajaga õpet individuaalselt või rühmas või pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

§ 7. Individuaalse arengu jälgimise kaart

- (1) Individuaalse arengu jälgimise kaart (edaspidi IAJK) koostatakse õpilasele, kellele kool osutab üldist, tõhustatud või erituge.
- (2) Ettepaneku kaardi avamiseks võib esitada lapsevanem, klassijuhataja, aineõpetajad.
- (3) Individuaalse arengu jälgimise kaardi (IAJK) avab HEV-koordineerija ning märgib IAJK-l avamise põhjuse.
- (4) Lapsevanemaid teavitatakse IAJK avamisest eKooli vestluste kaudu.
- (5) HEV õpilasele avatud IAJK-s dokumenteeritakse pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning (vajadusel) koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel õppe korraldamiseks.
- (6) Kaks korda õppeaastas täidavad arengukaarti aineõpetajad ja tugispetsialistid, kelle õppeaines laps täiendavat tugiteenust saab (IÕK õppeained, õpiabi õppeained, kohustuslik konsultatsioon, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, psühholoog, õpiabiõpetaja, tugiisik, abiõpetaja).
- (7) Õppeaasta lõpus (so juuni kolmanda nädala lõpuks) täidavad õpilase arengukaardi kõik õpilasega seotud aineõpetajad ja tugispetsialistid.
- (8) Kõik aineõpetajad täidavad arengukaarti HEV-koordineerija antud tähtajaks, kui laps pöördub Rajaleidja nõustamisele või viiakse läbi koolitasandil hindamine esmase või täiendava tugiteenuse määramise jaoks (pedagoogilis-psühholoogiline hindamine).

§ 8. Individuaalse õppekava (edaspidi IÕK) koostamine ja rakendamine

- (1) IÕK on toe vajadusega õpilase jaoks koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks.

- (2) IÕK koostatakse siis, kui
- 1) kooli tehtavate muudatuste või kohandustega kaasneb õpilase nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga
 - 2) kooliväline nõustamismeeskond on soovitanud õpitulemuste vähendamist või asendamist
- (3) IÕK koostamiseks on vaja HEV-koordineerija ja õpetaja ühist otsust, koolivälise nõustamismeeskonna või erispetsialisti näidustust ja kooli direktori nõusolekut.
- (4) IÕK esitab klassi õppekavaga võrreldes õpilase kognitiivsele arengule ühe või mitme pädevuse osas vähendatud/suurendatud nõudmised.
- (5) IÕK esitab töö üldised suunad ning tööplaani õpitulemuse saavutamiseks. Tööplaani koostatakse määratud ajaks õppenädalate kaupa üldist tööplaani õpilase vajadustele ja võimetele kohandades.
- (6) IÕK koostamise ja täitmisega on seotud järgmised isikud:
- 1) aineõpetaja – koostab/kohandab töökava, viib läbi ainetunnid
 - 2) klassijuhataja – suhtleb nii õpilase kui koduga, loob ühtse infovälja
 - 3) tugispetsialistid (eripedagoog, sotsiaalpedagoog, logopeed, psühholoog) – viivad läbi regulaarsed nõustamised ja õpiabitunnid
 - 4) õpilase vanemad – tagavad koolikohustuse täitmise ja kontrollib iseseisva töö tegemist, hoiab sidet kodu ja kooli vahel.
 - 5) HEV-koordineerija koordineerib IÕK koostamist ja täitmist.
- (7) Individuaalse õppekava rakendamise otsuse kinnitab direktor käskkirjaga. Rakendamise otsuses tuuakse ära:
- 1) üldised andmed õpilase kohta;
 - 2) individuaalse õppekava rakendamise põhjused;
 - 3) õppeained, millele individuaalne õppekava koostatakse;
 - 4) rakendatavad tugisüsteemid ja kohandused;
 - 5) individuaalse õppekava rakendamise aeg ja tulemuste hindamise kord;
 - 6) individuaalse õppekava koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused.

§ 9. Käitumisprobleemidega õpilase õppe korraldamine

- (1) Enne tugi- või mõjutusmeetme määramist kuulatakse ära õpilase selgitused ja põhjendatakse õpilasele tugi- või mõjutusmeetme valikut.
- (2) Tugi- ja mõjutusmeetmeid rakendatakse eesmärgiga mõjutada õpilast kooli kodukorra kohaselt käituma ja teistest lugu pidama ning ennetada turvalisust ohustavate olukordade tekkimist koolis.
- (3) Mõjutusmeetmed lähtuvad põhimõttest, et kodukorra rikkumiste puhul õpilane mõistaks oma tegu, vastutaks selle tagajärgede eest ja oleks ise kaasatud kahju heastamisse.
- (4) Ennetusena reguleerib klassijuhataja suhteid klassis ja toetab klassijuhatajatööga positiivse klassikliima kujunemist, reageerib otsustavalt igasugusele kiusamisele ja vägivallale. Õpilase vähem häiriva, tähelepanu otsiva, pahatahtliku või sõnakuulmatu käitumise puhul sekkuvad õpetajad klassi tasandil. Õpetajale on abistavateks meetmeteks sotsiaalpedagoogi konsultatsioon, koolitused, nõupidamised HEV-koordineerija või juhtkonnaga.
- (5) Õpilasele võib rakendada üht või mitut järgnevat mõjutusmeetet:
- 1) suuline märkus, vajadusel klassijuhataja teavitamine;
 - 2) kirjalik märkus eKoolis;

- 3) vanema teavitamine, vajadusel probleemvestlus õpilase ja piiratud teovõimega õpilase vanemaga (klassijuhataja, sotsiaalpedagoog);
- 4) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida sotsiaalpedagoogi või õppejuhi kabinetis ja saavutada tunni lõpus nõutavad õpitulemused.

(6) Püsivate käitumisprobleemide puhul määratletakse käitumise põhjused sotsiaalpedagoogi ja/või koolipsühholoogi abil ja tehakse tihedat koostööd koduga. Saadud infost tulenevalt kujundatakse sekkumised.

(7) Püsivate probleemide puhul koordineerib käitumisraskustega lapse toetamist sotsiaalpedagoog koostöös HEV-koordineerijaga, määrates õpilasele eelkõige tuge igapäevasel käitumisel, koolikohustuse täitmisel ja õppetöös edasijõudmisel.

(8) Õpilasele võib rakendada üht või mitut järgnevat mõjutusmeetet:

- 1) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida sotsiaalpedagoogi või õppejuhi kabinetis ja saavutada tunni lõpus nõutavad õpitulemused;
- 2) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul (piiratud teovõimega õpilase vanematele teatamisega kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis);
- 3) sotsiaalpedagoogi ja/või psühholoogi vestlus õpilasega;
- 4) õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppejuhi juures aruteluring;
- 5) tunnikülastuslehe täitmine
- 6) käitumise tugikava koostamine.

(9) Tõsisemate juhtumite korral kaasatakse omaavalitsuse sotsiaaltöötaja, lastekaitsespetsialisti või politsei, sealjuures juhib koostööd sotsiaalpedagoog.

§ 10. Käitumise tugikava koostamine ja rakendamine

(1) Kui õpilase õpiraskused on otseselt seotud käitumisprobleemidega, rakendatakse õpilasele käitumise tugikava.

(2) Käitumise tugikava koostamise eesmärk on juhtida kõiki lapsega kokku puutuvaid inimesi koostööle, et arendada lapse sotsiaalseid oskusi ning suunata teda eneseanalüüsile. Eriti oluline on tihe koostöö vanemaga, sest sageli on lapse käitumishäirete põhjuseks ebastabiilne olukord perekonnas.

(3) Tugikava elluviimise ajaks määratakse õpilasele tugisik, kes teda jälgib ning toetab.

(4) Tugikava koostamise algatab klassijuhataja või on õpilasel vastavasisulise koolivälise nõustamismeeskonna soovitus. Käitumise tugikava koostamisel osalevad (probleemtundide) aineõpetajad, klassijuhataja, sotsiaalpedagoog ja HEVkoordineerija ning protsessi juhib HEV-koordineerija.

(5) Tugikava koostatakse kokkulepitud vormis, milles tuuakse välja:

- 1) üldandmed õpilase kohta;
- 2) käitumuslikud probleemid, nende mõju õpilasele ja kaaslastele (eakaaslased, täiskasvanud);
- 3) raskused sotsiaalsetes oskustes (enesehinnang, koostööoskus, oskamatus erinevates olukordades käituda jms);
- 4) tegevused olukorra parendamiseks;
- 5) kokkulepped ja täitmise tähtaeg.

(6) Käitumise tugikava tulemuslikkust hinnatakse tugikava rakendamise perioodi lõpus ning need kantakse IAJK-le.